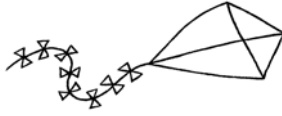

Карл Май
ВИНЕТУ

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

19

Карл Май

ВИНЕТУ

Превод от немски
Веселин Радков

СОФИЯ, 2006

*В памет на проф. Стефан Ив. Станчев
Катедра „Германистика“ – СУ „Св. Климент Охридски“*

*Благодаря ти за всичко, учителю!
Преводачът*

Karl May
Winnetou

- © Веселин Радков, превод, 1988, 2006 г.
- © Виктор Паунов, библиотечно оформление, 2006 г.
- © Людмил Веселинов, корица, 2006 г.
- © Книгоиздателска къща „Труд“, 2006 г.

ISBN-10: 954-528-603-2
ISBN-13: 978-954-528-603-2

1.

ГРИЙНХОРН

Драги читателю, знаеш ли какво означава „грийнхорн“? Това е изключително неприятно и презрително наименование за всеки, по чийто адрес се употребява!

„Грийн“ означава „зелен“, а в „хорн“ се влага смисъл на „пипало“. И така, грийнхорн се използва за човек, който е още зелен, тоест новак и неопитен, и трябва внимателно да протяга пипалата си, ако не иска да се изложи на опасността да пострада някъде здравата.

Грийнхорнът е човек, който не става от стола си, за да седне някоя лейди; който поздравява господаря на някой дом, преди да се е поклонил на госпожата и госпожицата; който зарежда карабината, като слага патрона наопаки в цевта или пък, ако пушката е с предно зареждане, поставя най-напред куршума и после барута. Грийнхорнът или изобщо не говори английски, или пък го говори много чисто и превзето. Английският, който говорят янките, или диалектът на американските пионери звучат направо ужасно в ушите му. Този говор не може да се побере в главата му, нито пък езикът му може да се прекърши, за да си служи с него. Грийнхорнът обърква ракуна¹ с опосума² и горе-

¹Миеща мечка – бел. прев.

²Малък торбест бозайник – бел. прев.

долу хубавичката мулатка с квартеронката¹. Грийнхорнът пуши цигари и се отвращава от господата, които дъвчат тютюн и постоянно плюят. Когато някой ирландец му залепи плесница, вместо да го застреля намясто, както би постъпил истинският янки, грийнхорнът тича да се оплаче на съдията. Грийнхорнът смята, че следите на пуяка са следи от мечка, и взема елегантната спортна яхта за речен параход. Грийнхорнът се стеснява да сложи калните си ботуши върху колената на своите спътници и да сърба супата си, сумтейки като умиращ бизон. За да поддържа чистотата си, грийнхорнът помъква със себе си из прериите гъба за къпане, огромна колкото тиква, и пет килограма сапун, като не забравя да си вземе и компас, който на третия или четвъртия ден сочи всички възможни посоки, само не и север. Грийнхорнът си записва около осемстотин израза от индианските езици, но когато срещне първия червенокож, забелязва, че е изпратил тези листове къщи с последната поща, но затова пък писмото до жена му е останало в него. Грийнхорнът си купува барут, но когато се опитва да стреля за първи път, разбира, че са му продали стрити дървени въглища. Грийнхорнът може да е изучавал астрономия пет години, но е в състояние да се взира в звездното небе, без да разбере колко е часът. Грийнхорнът така затъква ловджийския си нож в колана, че когато се наведе, ножът се забива в бедрото му. Грийнхорнът пада в Дивия запад такъв огромен огън, че пламъците лумват до небето, и когато индианците го открият или дори застрелят, не може да проумее как са разбрали къде е. Грийнхорнът си остава... грийнхорн и по онова време аз бях точно такъв.

Но не си мислете, че се смятах за такъв или пък имах и най-малката представа, че това обидно прозвище съвсем ми приляга! О, не, защото именно в това се

¹Жена с четвърт негърска кръв – бел. прев.

състои най-забележителната особеност на всеки грийнхорн – той смята по-скоро всички други за „зелени“, само не и себе си!

Напротив, аз мислех, че съм извънредно умен и опитен, нали все пак бях, както се казва, учен човек и никога не ме е било страх от никакъв изпит. Тогава младежкият ми ум още не можеше да проумее, че животът е истинският университет и че неговите ученици всеки ден и всеки час се подлагат от провидението на изпити, които трябва да издържат. Мизерните условия на живот в моята родина, желанието ми да разширя познанията си и да мога по-добре да подпомагам с пари родителите си, както и вроденият ми стремеж към действие ме накараха да прекося океана и да се озова в Съединените щати, където условията за издигане на усърдните млади хора тогава бяха далеч по-благоприятни. Нямах да ми бъде трудно да намеря добро препитание в източните щати, но нещо ме теглеше на Запад. Като се захващах за кратко време ту с една, ту с друга работа, успявах да припечелвам до толкова, че един хубав ден пристигнах в Сейнт Луис добре облечен и оптимистично настроен. В този град щастиего ме отведе в едно немско семейство, където известно време изкарвах прехраната си като частен учител. Сред кръга от приятелите на този дом беше и господин Хенри, особняк, оръжеен майстор, който упражняваше занаята си с всеотдайността на човек на изкуството и с известна патриархална гордост наричаше сам себе си „господин Хенри, оръжейния майстор“.

Този човек беше голям филантроп, въпреки че външността и държането му свидетелстваха по-скоро за обратното, тъй като той просто не поддържаше приятелство с никого освен със споменатото семейство, а пък към клиентите си беше мълчалив и неприветлив, така че те идваха при него само заради доброто качество на оръжията му. Беше загубил жена си и децата си при някакъв ужасен инцидент, за който никога

не говореше, но от някои намеци, които бях доловил, предполагах, че са били убити при нападение. Това го беше направило външно груб. Може би изобщо не съзнаваше, че всъщност е съвършен грубиян. Но дълбоко в себе си беше съхранил нежност и доброта и нерядко забелязвах влага в очите му, когато разказвах за родния си край и за родителите си, които обичах толкова много, колкото ги обичам и сега.

Защо той, старият човек, изпитваше такава слабост тъкмо към мен, младия и непознат нему чужденец, така и не разбирах, докато един ден самият той не ми каза. Откакто бях тук, той идваше по-често, слушаше уроците ми, после ме дръпваше настрана да поговорим и накрая дори ме канеше да му отида на гости. Никой друг не можеше да се похвали с подобно предпочитание и затова се стараех да не злоупотребявам. Но тази моя сдържаност, изглежда, никак не му харесваше. И днес още си спомням как се ядоса една вечер, когато го посетих, спомням си и тона, с който ме посрещна, без да отговори на моето „добър вечер“.

– Къде изчезнахте вчера, сър? – изръмжа насреща ми.

– У дома.

– А завчера?

– Пак си бях у дома.

– Глупости! Аз да не съм вчерашен! Такива новозлюпени, като вас, не остават да киснат вкъщи. Обикновено си завират носа навсякъде, само не и там, където им е работата!

– А ще благоволите ли да ми кажете къде ми е работата?

– Тук, при мен, ясно ли е? Отдавна искам да ви попитам нещо.

– Защо не сте го направили?

– Защото не исках. Чухте ли?

– И кога най-сетне ще поискате?

– Може би днес.

– Е, тогава питайте смело! – подканих го и се настаних върху пресата, на която работеше.

Той се втрени учудено в мен и поклати глава неодобрително.

– „Смело“! Като че ли трябва да моля разрешение от един грийнхорн, когато искам да говоря с него!

– Грийнхорн ли? – повторих аз и сбърчих чело, защото се почувствах сериозно засегнат. – Ще приема, господин Хенри, че тази дума ви се е изплъзнала неволно!

– Не си въобразявайте, сър! Изговорих я напълно съзнателно, вие сте грийнхорн, и то какъв! Наистина цялото съдържание на прочетените от вас книги е в главата ви. Учудва ме какво ли не учат хората отвъд океана. Вие например знаете съвсем точно на какво разстояние се намират звездите от Земята, какво е писал цар Навуходоносор върху глинени плочки и колко тежи въздухът, който изобщо не може да се хване с ръка. И понеже знаете всичко това, си въобразявате, че сте умник. Но ако си тикнете носа в живота, разбирате ли ме, и го подържите там петдесет години, тогава ще разберете в какво се състои истинската мъдрост. Онова, което знаете сега, е нищо, ама съвсем нищо. А онова, което сте се научили да правите досега, струва още по-малко. Вие дори не можете да стреляте!

Той изговори последните думи с красноречиво пренебрежителен тон и с такава сигурност, като че ли беше съвсем убеден в това, което казваше.

– Не мога да стрелям ли? Хмм! – усмихнах се. – Да не би това да е въпросът, който искахте да ми зададете?

– Да, това е въпросът. А сега отговорете!

– Дайте ми добра пушка и тогава ще ви отговоря.

Той остави настрана цевта, над която работеше, стана, приближи се и започна да ме оглежда учудено.

– Да ви дам пушка ли, сър? И през ум не ми минава! Моите пушки попадат само в такива ръце, които разнасят славата ми.

– Моите са такива – кимнах.

Той отново ме изгледа отстрани, пак седна, продължи да работи над цевта и замърмори под нос:

– Ама че грийнхорн! С нахалството си ще ме накара да побеснея!

Оставих го да си мърмори, защото го познавах добре, извадих пура и я запалих. Около четвърт час цареше мълчание. Повече не можа да издържи. Вдигна цевта на пушката срещу светлината, погледна през нея и продума:

– Стрелянето е по-трудно от зяпането на звездите или четенето на старите глинени плочки на Навуходеносор. Ясно ли е? Държали ли сте някога пушка в ръце?

– Често.

– А прицелвали ли сте се, натискали ли сте спусъка?

– Мисля, че да – засмях се.

– А улучвахте ли?

– Разбира се!

Той отпусна бързо ръката си, която държеше цевта, погледна ме пак и каза:

– Да, разбира се, улучвали сте! Но какво?

– Целта, разбира се!

– Какво? Да не би наистина да сте решили да ми пробутате тази лъжа?

– Твърдя, а не лъжа. Истина е.

– Дяволите да ви вземат, сър! Човек не може да ви разбере. Убеден съм, че не можете да улучите дори зид, пет метра висок и десет дълъг, а стоите с такава сериозна и сигурна физиономия, че човек може да го хванат нервите. Не съм ученик, на когото давате уроци, ясно ли е? Как може такъв грийнхорн и книжен плъх, като вас, да твърди, че може да стреля! Човек, който се е ровил из турски, арабски и всякакви други глупави книги, не може да е намирал време и да стреля. Я вземете онази стара пушка от пирона и се прицелете! Това е най-добрият мечкоубиец, който съм държал някога в ръце.